

لذت «آسترید» بودن

چطور داستان‌های آسترید لیندگرن زندگی کودکان و نوجوانان را دگرگون می‌کند؟

او است از پا درآورد. کارل در جست‌وجوی برادر خطرهای زیادی را پشت سر می‌گذارد و سر از دره گل سرخ درمی‌آورد. آنها در نبرد با تنگیل و با وجود پیروز شدن، با آتش ازدها از پا درمی‌آیند و پا به سرزمین دیگری به نام نانگیلیا می‌گذارند...

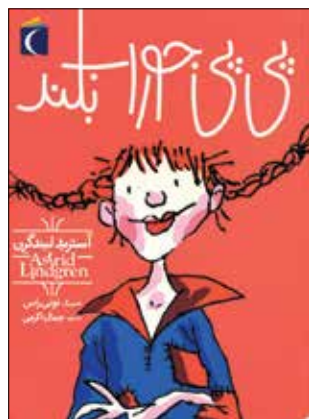
ویژگی رویارویی با فرمانروایان سلطه‌جو بار دیگر در رمان «پسر من، میو» توسط پسری یتیم به نام کارل دنبال می‌شود. او به دلیل نامهربانی نامادری و ناپدری اش از خانه می‌گریزد و پس از پشت سرگذاشتن ماجراهایی نفسگیر به سراغ فرمانروا سرکاتو و سربرانش می‌رود و با شکست طلسم‌هایی که قهرمانان کتاب را به شکل پرنده‌های سیاه درآورده است، به نزد پدر واقعی اش پادشاه سرزمین دور دست بازمی‌گردد.

توانایی حیرت‌انگیز لیندگرن در خلق ماجرای جادویی و پرهیجان با توصیف‌های گاه شاعرانه و گاه رازآمیز در این دورمان با نشانه‌گذاری‌های ماندگار در پذیرش مرگ و خطرهای پیش رو همراه است. الگوهای که با خلق قهرمانانی شجاع و کودکانه به ارزش‌های انسانی می‌پردازد. تقویت حس خودباوری در کودکان از مهم‌ترین درون‌مایه‌های این دو کتاب به‌یادماندنی است. ساخت فیلم «برادران شیردل» و «میو در سرزمین دور دست» این دو اثر را برای همیشه در یاد کودکان و نوجوانان جهان زنده نگه می‌دارد.

مجموعه داستان «ماجراهای امیل» با عنوان‌های سه‌گانه «فرار بزرگ امیل»، «امیل و موش خرما آب زیرکاه» و «بیز ناقلای امیل» در انتشارات محراب قلم از دیگر آثار ماندگار لیندگرن به شمار می‌رود. امیل پسرک شیطان و سر به‌هواپی است که اهالی روستای لونه‌برگارا در ناحیه اسمالند به ستوه آورده است. عشق او به اسبش لوکاس، به تفنگ چوبی اش و خانم معلم جوانش ماجراهایی می‌آفریند که بخشی از درون‌مایه‌های ماجراجویی داستان‌ها به شمار می‌رود. ماجرای کشیدن دندان لینیای خدمتکار، درآمدزایی از طریق بستن دروازه چوبی به روی اهالی روستا، خریدن خرت‌وپرت در بازار مکاره، اهلی کردن گاو وحشی، گیر دادن پای پدر در تله موش، کبود کردن دور چشم خواهر به نشانه بیماری تیفوس، ساختن آدمک چوبی از شخصیت کشیش روستا و خوردن جوشانده انگور به مرغ و خروس‌های خانه از جمله شیطنت‌های بی‌شمار امیل

کوچک و بلندپروازی که موفق می‌شود همراه دوستانش به جزیره آدمخواران برود و به کشف غارهای شگفت‌انگیز بپردازد. شخصیت‌پردازی این دختر نُه‌ساله نمادگرایی از مدرسه و قراردادهای مرسوم اجتماعی است. الگویی که با استقبال فراوان کودکان و نكوهش منتقدان اخلاق‌گرا و آداب‌دان زمان خود قرار گرفت، هر چند بعدها به عنوان سرمشق شخصیت‌پردازی بسیاری از نویسندگان جهان در ارج نهادن به توانایی‌های دخترانه و گریز از مقررات قراردادی و تبعیض‌های جنسیتی شناخته شد. انگیزه لیندگرن در پرداختن به شخصیت‌پی‌پی سپری شدن لحظاتی بود که او در کنار دختر بیمارش کارین به سر می‌برد و به خلق داستان‌هایی انجامید که بعدها دستمایه انیمیشن‌ها و کمیک‌استریپ‌های فراوان شد.

رمان «برادران شیردل» (دره گل سرخ) رمانی برای سال‌های آخر دبستان و به‌ویژه نوجوانان به شمار می‌رود. اثری فراموش‌نشده با شهرتی جهانی از لیندگرن. این رمان داستان دو برادر به نام‌های کارل و یوناتان است. یوناتان پسر خوش‌سلیما و دوست‌داشتنی در مدرسه است. او در پی نجات برادر بیمارش کارل در ماجرای آتش‌سوزی خانه‌شان می‌میرد و پا به جهان دیگری به نام نانگیلا می‌گذارد. پس از مدتی کارل نیز با مرگ خود به یوناتان در سرزمین نانگیلا می‌پیوندد. آنها در دره گیلان زندگی خوش و بدون بیماری را دنبال می‌کنند. سرزمینی که تنگیل، فرمانروای دره گل سرخ چشم طمع به آن دوخته است. یوناتان که پسری شجاع و ماجراجو است، همراه دوستانش برای دفاع از دره گیلان پنهانی به دره گل سرخ می‌رود تا تنگیل و ازدهایی را که پشتیبان

مینامانی قلم داستان نویسی و منتقد

«آسترید لیندگرن» نویسنده‌ای با آوازه جهانی است. بیش از صد قصه و رمان برای کودکان و نوجوانان نوشته و خواننده‌هایش را در سراسر جهان به شگفتی واداشته است. در سال ۱۹۰۷ در سوئد به دنیا آمد و در سال ۲۰۰۲ چشم از جهان فرو بست. نویسنده خلاق که توانست کودکان و نوجوانان جهان را با نوشته‌های خیال‌انگیز و دوست‌داشتنی اش شیفته خود کند. جایزه جهانی آسترید لیندگرن (آلما) هر ساله به برجسته‌ترین نویسنده کتاب کودک و نوجوان جهان اهدا می‌شود. فرهاد حسن‌زاده، نویسنده خلاق ایرانی، در سال ۲۰۱۸ در میان پنج نویسنده برگزیده این جایزه قرار گرفت.

لیندگرن در سال ۱۹۵۸ جایزه هانس کریستین آندرسن را از آن خود کرد. ردپای دوران کودکی و ویژگی‌های زادگاهش در استان اسمالند و شهر ویمری در بیشتر آثارش به چشم می‌خورد. فیلم زیبای «آسترید شدن» بخشی از زندگی پرماجرا و جسورانه این زن نویسنده را به بیننده‌های جهانی اش نشان می‌دهد. نویسنده‌ای که به‌رغم از خشونت، تقویت خودباوری در کودکان، و به رسمیت شناختن شیطنت‌هایشان را الگویی برای درون‌مایه‌های داستانی خود قرار داد.

جمال اکرمی، نویسنده و مترجم کتاب‌های کودک و نوجوان دوازده اثر از این نویسنده را در سال‌های اخیر در انتشارات محراب قلم و رایحه قلم ترجمه کرده است. نگاهی گذرا به این آثار می‌تواند ویژگی‌های ادبی لیندگرن را به تصویر بکشد.

«پی‌پی جوراب‌بلند» پرآوازه‌ترین داستان لیندگرن به شمار می‌رود. شیطنت‌ها و جسارت‌های دختر موقرزم باریک‌اندام و جسوری که مادرش از دنیا رفته و پدرش سلطان جزیره آدمخواران است. او جوراب ساق‌بلند لنگه‌به‌لنگه‌ای به پا دارد، با نیروی باورنکردنی اش می‌تواند اسبش را کول کند، دزدان و خلافکاران را به سزای اعمالشان برساند و همراه میمونش آقای نیلسون و دوستانش تامی و آلیکا لحظه‌های سرخوشی را سپری کند، به گونه‌ای که انکار هرگز قرار نیست پا به جهان بزرگسالی بگذارد. قهرمان

شهریار آینه

■ نویسنده: جان کریستوفر
■ مترجم: حسین ابراهیمی
■ ناشر: قدیانی

کتاب «رمان‌های سه‌گانه جان کریستوفر» مجموعه‌ای از رمان‌های علمی‌تخیلی برای نوجوانان است. داستانی پساآخر زمانی؛ جایی که بشریت تحت تسخیر «سه‌پایه» قرار گرفته؛ ماشین‌های عجیب که توسط موجودات بیگانه (به نام استادان) هدایت می‌شوند. جامعه بشری در این کتاب عمدتاً به دانداری می‌پردازد. سبک زندگی یادآور قرون وسطی است اما هنوز از مصنوعات کوچک دوران مدرن استفاده می‌شود، مانند ساعت.

پیتر نیمبل و چشمان شگفت‌انگیز

■ نویسنده: جاناناتان اکسبه
■ مترجم: بیتا ابراهیمی
■ ناشر: پیدایش

داستان «پیتر نیمبل و چشمان شگفت‌انگیز» نسل به نسل منتقل می‌شود: داستان شاهزاده‌ای که دزد شد و دزدی که پادشاه شد. پیتر نیمبل پسر بچه‌ای یتیم و نابیناست که زندگی اش را با دزدی می‌گذراند. پیتر جعبه‌ای را از ارباب یک فروشنده دوره‌گرد می‌دزدد و سر نوشتش عوض می‌شود. توی جعبه سه جفت چشم بود که پیتر با استفاده کردن از جفت اول به جزیره‌ای عجیب می‌رسد و مأموریتی پیدا می‌کند: او باید به سرزمینی ناپدیدشده سفر کند و مردم نیازمند سرزمین را نجات دهد.

فנקلی و آنتون

■ نویسنده: اریش کستنر
■ مترجم: گیتا رسولی
■ ناشر: محراب قلم

اریش کستنر را بیشتر به خاطر شوخ‌طبعی، اشعار تیزبینانه اجتماعی و پرداختن به ادبیات کودکان می‌شناسند. «فנקلی و آنتون» در دو دنیای متفاوت زندگی می‌کنند. فנקلی یک بچه نازپرورده است که هر چه می‌خواهد برایش مهیاست. در حالی که آنتون اصلاً نمی‌داند وعده غذای بعدی اش کی و از کجا می‌رسد. این دو نفر چگونه با هم دوست شده‌اند؟ چرا فנקلی شب‌ها از خانه درمی‌رود و دست‌فروشی می‌کند؟ ماجرای دزدی از خانه فנקلی چیست؟